

Stemlokaal 28

Een wandeling in maart bracht mij langs ‘stemlokaal 28’. Het was de dag van de gemeenteraadsverkiezingen. De uitslagen zijn inmiddels bekend en de meeste onderhandelingen hebben ook al geleid tot (voorlopige) resultaten. Tijdens mijn wandeling zag ik een paar, voornamelijk oudere, mensen in- en uitlopen bij het stemlokaal. De opkomst viel uiteindelijk mee: net iets meer dan 55% van de stemgerechtigde mensen ging stemmen, waaronder ik zelf. Maar ik moet eerlijk bekennen: ik loop er niet echt warm voor. Stemmen is, zeg maar, niet echt mijn ding.

Ik heb het gevoel dat ik mezelf hiervoor een uitleg verschuldigd ben. En u misschien ook wel een beetje. Ik ben namelijk opgevoed met het idee dat stemmen belangrijk is. Een beetje zwart-wit: als (gereformeerde) christen leef je immers niet alleen met andere gelovigen op een eilandje – er is een eerbiedwaardige doperse traditie die zoiets beweert – maar word je ook geroepen om jouw verantwoordelijkheid te nemen voor de samenleving waarin God je een plaats gaf. Ik proefde er ook altijd een vleugje optimisme in. Verenigd in allerlei maatschappelijke en politieke gereformeerde en later christelijke organisaties ‘moesten’ kerkleden niet alleen invloed uitoefenen in de samenleving, maar kon het ook!

Dat ik stem heeft hier inderdaad mee te maken. Maar ik doe het, merk ik, met een zekere reserve. Met frisse tegenzin. Waarom? Om te beginnen heb ik over veel onderwerpen geen mening omdat ik er simpelweg geen verstand van heb. Politiek lijkt mij een tamelijk ingewikkeld bedrijf. Neem nu het economisch beleid, of het duurzaamheidsvraagstuk, inclusief de vraag wat mijn gemeente hieraan zou kunnen kan bijdragen: zonnepanelen op het dak van het gemeentehuis? Ik lijd dus, anders dan mijn voorouders, aan een vorm van pessimisme waar volgens mij meer mensen van mijn generatie last van hebben. Door te stemmen wordt mijn mening gevraagd over onderwerpen waar ik totaal geen verstand van heb. En voor zover ik er wel een mening over heb – ik ben heus niet dom en ik volg het nieuws – lijkt het mij, ook voor politici, allemaal nogal ingewikkeld.

Maar goed, daarom stem ik natuurlijk ook op personen die ik vertrouw omdat ik weet dat het verstandige mensen zijn. Maar nu doet zich het volgende probleem voor. Ik ken geen van de mensen op de lijsten. En de tijd dat je gewoon stemde op de leiders van ‘jouw’ partij – die je dus vertrouwde zonder precies te weten wat jouw mening over alle onderwerpen eigenlijk is – is voorbij. Tegenwoordig wordt ik uitgenodigd om stemwijzers in te vullen om zo geheel op basis van mijn eigen persoonlijke mening te bepalen welke partij ‘mijn’ belangen het best vertegenwoordigt. Vervolgens blijkt natuurlijk dat het zo niet werkt: de uitslag is bepaald niet eenduidig. Ik ben een christen. Maar bovenaan staan met evenveel punten VVD, PvdA en de partij voor de dieren. Helemaal onderaan het CDA en ergens in het midden CU/SGP. Huh? Een onbestemd gevoel maakt zich van mij meester. Ik wil graag ‘christelijk’ stemmen, maar wat is dat eigenlijk?

Ik zou zo nog wel even door kunnen gaan. Maar ik stop even. Terwijl ik langs stemlokaal 28 loop, fietst er namelijk ook een gemeentelid voorbij. Hij bereidt zich voor op zijn doop (het zal binnenkort Pasen zijn). Omdat hij illegaal in Nederland is mag hij niet werken en niet stemmen. Vrolijk steekt hij zijn hand op: hé pastor!

Door deze korte ontmoeting realiseer ik me iets belangrijks. Ik maak onderdeel uit van een alternatieve samenleving, de kerk. In een bekend bijbelgedeelte over wat er gebeurde met mensen die zich lieten dopen vertelt Lukas over de vroege kerk van Jeruzalem. Die bestond al snel uit duizenden mensen die wonderlijk genoeg één gemeenschap vormden. Een volk binnen een volk. Dat was niet alleen de nieuwe doctrine, maar gewoon de praktijk. Christenen deelden hun leven met elkaar: maaltijden, bezittingen en gebeden. Twee woorden typeren de sfeer volgens Lukas in die gemeenschap: eenvoud en vreugde (lees Handelingen 2)

De groep mensen die het geloof hadden aanvaard (mooie typering van Lukas in Hand. 4,32) vormden dus een aparte, herkenbare groep binnen een volk. Een soort alternatieve samenleving dus. Zo gaat het Woord van Jezus in vervulling: “mijn koningschap is niet van hier (Joh. 18,36).” Dat is het gelijk van de doperse trek die ik in mezelf herken als het gaat over mijn stemgedrag. Christenen verwachten niet al te veel van politiek. Die verbeteren de wereld niet met de instrumenten van de koninkrijken van deze wereld: niet met het zwaard zoals Petrus deed toen Jezus werd gearresteerd. En als het erop aan komt ook niet met machtsspelletjes in de politiek.

Het koninkrijk van God begint in de kerk. En dan nog niet eens op de manier van deze wereld maar aan de tafel van de HEER waar gelovigen de dood van Jezus belijden, totdat Hij komt.

Toch heb ik gestemd. Ik kan politieke situaties voorstellen waarin je je als christen liever helemaal niet zou willen mengen. Maar ik denk niet dat de Nederlandse politiek zo verziekt is dat je er als christen liever niet aan mee zou willen doen. Ik stem omdat ik inderdaad denk dat ik zo een (voorlopige) bijdrage kan leveren aan een betere wereld: eerlijker, rechtvaardiger, duurzamer en met aandacht voor weduwen en wezen.

Daar komt nog iets anders bij. Het feit dat ik een christen ben motiveert mij ook om de neiging tot cynisme te onderdrukken, die gemakkelijk in mij de overhand neemt. Die gaat zo: ik realiseer me dat politiek een ingewikkeld bedrijf is. Ik wordt uitgenodigd om te stemmen maar kan de consequenties van mijn eigen stem niet eens overzien. Voeg daarbij de verhalen over machtsspelletjes en (lokale) politici die met elkaar overhoop liggen en de conclusie is snel getrokken: ze zoeken het maar uit!

Maar zo wil ik – als christen – niet leven. Het ware leven begint voor mij in de gemeenschap van de kerk, van doop naar avondmaal. Politiek is mooi, maar ik verwacht er ook weer niet alles van. De christelijke gemeenschap inspireert mij tot een leven waarin kritiek mag, maar cynisme niet de overhand krijgt. Een leven waarin ik de ruimte krijg om anderen te vertrouwen. Een eenvoudig leven ... vol vreugde!